

Maurycy Biesiadecki

PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTU
TRĄBKA
SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA NR 1
IM. ST. WIECHOWICZA
W KRAKOWIE

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego Na podstawie art. 46a ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. Z 2023 r. poz.900)

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych na podstawie art.47 ust 1a i 4a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U.Z 2023 r. poz.900)

Spis treści

WSTĘP

I. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

II. CELE KSZTAŁCENIA-WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką
2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie
3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności ucznia do samodzielnej pracy nad repertuarem
4. Przygotowanie ucznia do występów solowych i zespołowych oraz uczestnictwa w życiu muzycznym

III. FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ, ROLA I KRYTERIA OCENY UCZNIĄ

IV. WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

V. EFEKTY KSZTAŁCENIA NA KONIEC NAUKI W SZKOLE I STOPNIA

WSTĘP

Nauka gry na instrumencie w szkole muzycznej ma charakter indywidualnej pracy z uczniem w różnym wieku i różnym talencie.

Taka forma kontaktów wymaga aktywnego i elastycznego dostosowania metod i technik nauczania do indywidualnych możliwości i zdolności ucznia.

Na trąbce bardzo istotne jest dostosowanie zadań a tym samym użycie odpowiednich metod i technik do wieku oraz rozwoju fizycznego ucznia.

Materiał nauczania jest skonstruowany zgodnie z nową podstawą programową, daje uczniowi możliwość zdobycia podstaw umiejętności instrumentalnych. Opisuje przewidywania w postępie jakie powinien osiągnąć uczeń na poszczególnych etapach nauczania z uwzględnieniem poszczególnych klas i cykli ,tj. cykl czteroletni i sześcioletni .

Czas osiągnięcia poszczególnych etapów jest różny u każdego ucznia i zależy od jego uzdolnień oraz systematycznej pracy. Dlatego przedstawione treści nauczania ; podstawy, warsztat , technika oraz zaproponowana literatura należy traktować jako obowiązujące minimum.

W przypadku uczniów o wyższych uzdolnieniach niż średnie ,zdobywanie umiejętności poszczególnych etapów będzie następowało szybciej a rolą nauczyciela jest elastyczny dobór odpowiednich ćwiczeń , zadań, treści dydaktycznych i literatury

Nauczyciel realizujący program powinien aktywizować ucznia, poprzez dobór tematów interesujących ucznia i mobilizujących go do pracy.

Uczeń musi mieć przekonanie, że przez systematyczną i prawidłową pracę jest w stanie zrealizować stawiane przed nim wymagania.

Przedstawione są również efekty kształcenia po zakończeniu nauki w szkole muzycznej I stopnia.

Wykształcenie uzyskane przez absolwenta szkoły I stopnia przygotowuje go do muzykowania solowego i zespołowego, czynnego uczestnictwa w tzw. amatorskim życiu muzycznym, świadomego

odbioru muzyki oraz kontynuacji nauki w szkole II stopnia

I. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE

1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego
2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.
3. Prezentacja publiczna
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym
5. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń utrwała i rozwija umiejętności oraz poziom gry na instrumencie. Kształci podstawowe umiejętności gry i poznaje możliwości techniczne instrumentu.

6. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień muzycznych ucznia dostosowane do wieku i predyspozycji ,

kształtowanie jego wrażliwości estetycznej, wyobraźni muzycznej , poprzez uczęszczanie na koncerty słuchanie nagrań, udział w życiu muzycznym szkoły i w środowisku.

Zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

7. Kształcenie umiejętności samodzielnej pracy

Uczeń odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.

Przygotowuje i wykonuje dzieła muzyczne zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej.

8. Opanowanie podstawowych umiejętności w grze na instrumencie

Uczeń zdobywa wiedzę dotyczącą budowy, funkcjonowania i konserwacji instrumentu.

Zapoznaje się z podstawami technicznego warsztatu instrumentalisty.

Poznaje podstawowe terminy i nazwy niezbędne do odczytania i realizacji tekstu muzycznego oraz sposób ich zapisu

9. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

Prezentuje swoje umiejętności i postępy w grze na trąbce.

Realizuje zadania artystyczne indywidualnie i w zespole.

10. Przygotowanie ucznia do publicznych występów solowych i zespołowych oraz uczestnictwa w życiu muzycznym

Uczeń posiada umiejętności pracy w dużym zespole wykonawczym. Uczeń bierze udział w projektach

szkolnych oraz poza placówką. Zdobywa doświadczenie estradowe i rozwija swoje kompetencje.

Jest świadomy odbiorcą sztuki i muzyki.

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

Pracuje nad swoją stabilnością emocjonalną.

Uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach ,przesłuchaniach i warsztatach mistrzowskich.

Kształci swoją pamięć muzyczną i koncentrację niezbędną przed i podczas występu.

Potrafi prawidłowo ocenić swoją prezentację

Wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w procesie kształcenia i własnego rozwoju artystycznego

11. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce.

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

II. CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie zainteresowania muzyką , kształcenie rozwoju i przygotowanie do aktywnego udziału w życiu muzycznym.

Uczęszcza na koncerty, audycje muzyczne, słucha nagrań,

Jest zachęcany do wypowiedzi na temat doznań artystycznych.

Uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska lokalnego, oraz w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych.

Posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu.
Przestrzega zasad dobrego wychowania.
Rozwija uzdolnienia muzyczne odpowiednio do swoich możliwości fizycznych i wieku
Poznaje właściwości techniczne i wyrazowe instrumentu.
Odróżnia i nazywa podstawowe gatunki muzyczne,
Zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł.
Uczestniczy w różnych formach muzykowania zespołowego.
Realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu obowiązki i zadania w małych i dużych zespołach muzycznych.
Ma poczucie współodpowiedzialności za efekt końcowy pracy w zespole.
Wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.
Sposoby realizacji celu:
Uczeń uczestniczy jako słuchacz w koncertach przeznaczonych dla dzieci i młodzieży
Bierze udział w organizowanych przez szkołę audycjach koncertach szkolnych, warsztatach muzycznych, lekcjach otwartych, skierowanych do odpowiedniej grupy wiekowej,
Słucha nagrań muzycznych nie tylko w zakresie swojego instrumentu w celu kształcenia umiejętności rozróżniania podstawowych gatunków muzycznych
Chętnie formułuje swoje opinie i wypowiedzi na temat wysłuchanych utworów muzycznych, koncertów i przedstawień.
Dostosowuje swój ubiór i zachowanie zwyczajowo wymagane w miejscach publicznych (sale koncertowe, teatry).
Wykonuje utwory przeznaczone dla dwóch lub więcej wykonawców.

2. Opanowanie i kształcenie podstawowych umiejętności oraz doskonalenie gry na instrumencie
Uczeń:
Zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie.
Uczeń zna historię, budowę i odmiany instrumentu w pełnym zakresie
Prawidłowo posługuje się aparatem gry, osiągając swobodę i biegłość techniczną
Posiada umiejętności techniczne, umożliwiające stosowanie różnych rodzajów artykulacji: legato, staccato, non legato
Aktywnie współpracuje z akompaniatorem
Potrafi samodzielnie zaśpiewać i odtworzyć, opracować krótkie proste melodie i utwory.
Potrafi czytać nuty a vista i transponować na miarę swoich możliwości
Rozwija umiejętności techniczne i interpretacyjne
Poznaje i włącza do swojego repertuaru wybrane fragmenty partii orkiestrowych
Zna notacje i samodzielnie odczytuje zapis nutowy z uwzględnieniem zapisu artykulacyjnego i dynamicznego.
Posiada wyobrażenie prawidłowego dźwięku ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej,
jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku.
Samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce
Uczeń :
Samodzielnie odczytuje zapis nutowy ,
Dokonuje oceny swojej gry i koryguje popełniane błędy ,
Realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego
Postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej ,

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych
Posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów
Uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach

Potrafi grać z akompaniamentem oraz część programu koncertowego wykonuje na pamięć
Samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela
Uczestniczy w różnych formach życia muzycznego
TREŚCI NAUCZANIA - zagadnienia techniczne , sposoby realizacji.

CYKL CZTEROLETNI

KLASA I

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji

historia trąbki, geneza

zasady higieny osobistej i dbałości o instrument, ustnik i nuty

prawidłowa postawa ucznia przy grze, ułożenie rąk, palców,

wyprostowana, symetryczna sylwetka

bziuczenie na ustach, na ustniku (łączenie technik), gra melodii na ustach i ustniku, powtarzanie melodii granej na pianinie

Stosowanie pomocy – rurki, worek ,kóleczek, kartki papieru, spirometr

swobodne poruszanie się po dźwiękach w obrębie około półtorej oktawy; od g-c2 podstawowa

umiejętność zgrania i synchronizacji w trakcie gry

z akompaniamentem synchronizacja

wszystkich elementów gry

nauka gry z pamięci

technika oddechu, wydobycie dźwięku, kształtowanie jego jakości i intonacji rozwijanie

muzykalności

Ćwiczenia techniczne

ćwiczenia oddechowe:

bez

przyrządów

ze spirometrem

z workiem anestezyjologicznym gra na

samych wargach

gra na kóleczku

gra na ustniku

gra na ustniku z instrumentem

synchronizacja poszczególnych elementów gry- zadęcia, oddechu, palcówki.

wolna, ale pewna palcówka w obrębie dostępnej skali.

stosowanie dwóch podstawowych technik artykulacyjnych; staccato i legato.

ćwiczenia kształtujące dźwięk, budujące siłę i kondycje

wydobywanie dźwięku głośno lub cicho, oraz rozróżnienie poziomów dynamicznych

wykonywanie prostych schematów i podziałów rytmicznych wraz z umiejętnością ich realizacji w utworach

gamy durowe i pasaże do 2-3 znaków w obrębie do 2 oktaw

Literatura

L. Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2

B. Ściełokow Etiudy

L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete

J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę

J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga

L. Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian Ś.

Balasanian Szkoła gry na trąbce Wydawnictwo Toro pow-

Moskwa Hriestomatija cz 1, 2, 3

J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę

Editio Musica Budapest Trombitamuzsika

KLASA 2

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji

doskonalenie umiejętności wydobywania dźwięku
dbałość o ustabilizowaną „prawidłową sylwetkę”
dobra, automatyczna praca aparatu oddechowego
wypracowywanie skali w obrębie od g- e2
kształcenie bezproblemowej synchronizacji wszystkich elementów gry kształtowanie dźwięku
brzmienia i intonacji
rozwijanie biegłości gry
doskonalenie gry z akompaniamentem
nauka czytania a vista
rozwijanie muzykalności oraz wrażliwości muzycznej
doskonalenie technik artykulacyjnych
wypracowywanie umiejętności samodoskonalenia
realizacja coraz trudniejszych i różnorodnych motywów rytmicznych

Ćwiczenia techniczne
Ćwiczenia na samych wargach i ustniku
Stosowanie spirometru, worka
Ćwiczenia z kartkami papieru i słomką
Długie dźwięki, gra legato na alikwotach
Doskonalenie biegłości języka
Praca z metronomem
Praca ze stroicielem i fortepianem
Doskonalenie wszystkich elementów technicznych i muzycznych
W oparciu o gamy i pasaże durowe i molowe w obrębie około 2 oktaf Staccato i legato do 2-3 znaków
Doskonalenie oddechu Praca nad emisją dźwięku -ćwiczenia na rurkach i spirometrze. -
ćwiczenia na kółeczku i ustniku. Doskonalenie muskulatury -ust ćwiczenia p < f > p.
Doskonalenie płynności skali-gamy staccato i legato. Długie dźwięki, ćwiczenia na sylabach ‘tu’
„ta” Pamięć muzyczna - czytanie a`vista.

Literatura
Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2 B. Ściełokow Etiudy
L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete
J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę
J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga
L.Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian Ś.Balasanian Szkoła gry na trąbce
Wydawnictwo Toropow-Moskwa Hriestomatija czl 2 3
J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę Editio Musica Budapest
Trombitamuzsika
J.Francl Fanfara
J Hook Sonata nr 1 i 2
P. Clodomir Etiudy Charakterystyczne
Bednarczyk Mały Koncert
Schwaen Kleines Scherzo
Vander Cook Spica
Don Luis Milan Trzy Pawany
J Butkiewicz Wybór etiud na trąbkę
V.Scelkow Młody Kawalerzysta
G.F.Handel Adagio and Marziale
Clifford P. Barnes Młody Artysta

KLASA 3
Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji
doskonalenie dźwięku i jego wydobywania

budowanie siły i kondycji
rozwijanie skali oraz umiejętności poruszania się po niej ,
doskonalenie technik dynamicznych, artykulacyjnych,
doskonalenie intonacji
nauka słuchania i strojenia
rozwijanie wszystkich elementów techniki gry
rozwijanie wrażliwości i estetyki gry
nauka gry z pamięci i gry akompaniamentem
Doskonalenie elementów emisji, dźwięku, oddechu z klasy II (spirometr, kółko,)
Doskonalenie techniki opalcowania
Doskonalenie staccata oraz legata bez języka również na etiudach i utworach.
Stopniowanie dynamiki z zachowaniem brzmienia.
Doskonalenie pamięci muzycznej, czytanie a'vista, stabilność estradowa.
Ćwiczenia techniczne
gamy i pasaże durowe i molowe do 4-5 znakówgrane staccato i legato w różnym tempie i dynamice.
Tercje, pasaże rozłożone
ćwiczenia oddechowe ze spirometrem z workiem z kartkami papieru ze słomką, długie dźwięki w różnej dynamice
legata na alikwotach
gra na samych wargach,ustniku,łączenie tych sposobów
granie ze stroicielem i fortepianem
ćwiczenie z metronomem
doskonalenie wszystkich elementów technicznych i muzycznych
rozwijanie biegłości języka
Ćwiczenia przedęciowe na schematach
Doskonalenie strojenia, kontroli i korekty intonacji
Nauka umiejętności słyszenia harmonicznego Umiejętność dopasowania artykulacyjnego

LITERATURA

L.Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2
B. Ściełokow Etiudy
L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete
J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę
J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga
L.Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian
Ś.Balasanian Szkoła gry na trąbce
Wydawnictwo Toropow-Moskwa Hriestomatija czl 2 3
J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę
Editio Musica Budapest Trombitamuzsika
J.Francl Fanfara
J Hook Sonata nr 1 i 2
P. Clodomir Etiudy Charakterystyczne
Bednarczyk Mały Koncert
Ź. Schwaen Kleines Scherzo
J. Vander Cook Spica
Don Luis Milan Trzy Pawany
J Butkiewicz Wybór etiud na trąbkę
V.Scelkow Młody Kawalerzysta
G.F.Handel Adagio and Marziale
Clifford P. Barnes Młody Artysta
R. Louthe 1 Concertino de concours
R.Bernard Fitzgerald Suita Angielska

J. Porret Concertino nr 3
C. Franc Panis angelicus
GF. Haendel Marsz
V. Cook Sinus
Clifford P. Barnes Młody Geniusz, Młody Mistrz
G.Ph. Telemann Sonata
Duety z Spielbuch für Trompete
Duety ze Szkoły J. Kolarza cz 1i2
S. Lachowska Duety na Trąbki
Richard Jasiński – Blues & Boogie duety
Joseph Forestier – 12 duetów na trąbki
Kurt Janetzky – Duety na trąbkę
Jean Francois Michel – Trio Album
John Wallace – 14 duetów na trąbki
Duety I tria ze Szkoły L. Lutaka
Duety ze szkoły A. Arbana
KLASA 4

Podstawy, warsztat oraz sposoby realizacji
kształtowanie szlachetnej barwy dźwięku
wyrabianie biegłości palców
budowanie i rozwijanie siły i kondycji
doskonalenie intonacji i strojenia
poszerzanie skali gry
doskonalenie umiejętności samodzielnej efektywnej pracy w domu rozwijanie
kreatywności ucznia
doskonalenie technik artykulacyjnych, dynamicznych
nauka czytania a vista
rozwijanie umiejętności gry z pamięci oraz z akompaniamentem
praktyka estradowa
rozwijanie muzykalności i wrażliwości muzycznej
Zagadnienia warsztatowe, sposoby realizacji
Doskonalenie zagadnień warsztatowych, technicznych z poprzednich lat: brzmienie,
sprawność techniczna, intonacja.
Ćwiczenia oddechowe i na ustniku.
Artykulacje pośrednie i legato na utworach i etiudach.
Praca nad początkiem dźwięku na spirometrze
Doskonalenie różnorodnego staccato
Pamięć muzyczna, muzykalność i labilność estradowa - śpiewanie materiału nutowego
Doskonalenie strojenia kontroli i korekty podczas gry
Nauka umiejętności słyszenia harmonicznego
Umiejętność dopasowania artykulacyjnego do akompaniamentu
Ćwiczenia techniczne
Gamy durowe i molowe, pasaże, tercje, gamy w progresji, schematy rytmiczne na gamach –
zwiększanie tempa. Ćwiczenia przedęciowe. Zagadnienia warsztatowe.
Doskonalenie zagadnień warsztatowych, technicznych z poprzednich lat: brzmienie,
sprawność techniczna, intonacja.
Ćwiczenia oddechowe, na ustach i na ustniku.
Artykulacje pośrednie i legato na utworach i etiudach.
Praca nad początkiem dźwięku na spirometrze
Pamięć muzyczna, muzykalność - śpiewanie materiału nutowego
Doskonalenie strojenia kontroli i korekty podczas gry z akompaniamentem
Nauka umiejętności słyszenia harmonicznego

Umiejętność dopasowania artykulacyjnego

Literatura

L. Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2

B. Ściełokow Etiudy

L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete

J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę

J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga

L.Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian

Š.Balasanian Szkoła gry na trąbce

Wydawnictwo Toropow-Moskwa Hriestomatija czl 2 3

J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę

Editio Musica Budapest Trombitamuzsika

J.Francl Fanfara

J Hook Sonata nr 1 i 2

P. Clodomir Etiudy Charakterystyczne

J. Bednarczyk Mały Koncert

J. Schwaen Kleines Scherzo

K. Vander Cook Spica

Don Luis Milan Trzy Pawany

J Butkiewicz Wybór etiud na trąbkę

V.Scelkow Młody Kawalerzysta

G.F.Handel Adagio and Marziale

Clifford P. Barnes Młody Artysta

R. Louthe 1 Concertino de concours

R.Bernard Fitzgerald Suita Angielska

J. Porret Concertino nr 3

C. Franc Panis angelicus

GF.Haendel Marsz

V. Cook Sinus

Clifford P. Barnes Młody Geniusz, Młody Mistrz

G.Ph. Telemann Sonata

[asy trumpet solos or duets Amsco Music Publishing Com pany 1960 Paul Heyne Moderne trompete]

Borst Rudolf Scale exercises for Trum pet

Bor Kalman Szkoła gry

Claude Gordon Szkoła gry

• Valek Sonata Eroico

P. Hindemith Sonata

R. Walentino Sonata

A. Diabelli Sonatina

Kurpiński Cayatina

Duety z Spielbuch fur Trompete

Duety ze Szkoły J. Kolar cz 1i2

S.Lachowska Duety na Trąbki

Richard Jasiński – Blues & Boogie duety

Joseph Forestier – 12 duetów na trąbki

Kurt Janetzky – Duety na trąbkę

Jean Fransois Michel – Trio Album

John Wallace – 14 duetów na trabki

Duety I tria ze Szkoły L.Lutaka

Duety ze szkoły A.Arba

Studia orkiestrowe

CYKL SZEŚCIOLETNI

KLASA I

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji

Historia i pochodzenie instrumentu, różne odmiany, budowa, nauka jego pielęgnacji i konserwacji.

Pierwszy kontakt z instrumentem, prawidłowa postawa, zasady trzymania trąbki oraz poruszanie palcami.

Nauka opalcowania, uszeregowanie dźwięku w poszczególnych alikwotach.

Ćwiczenia przygotowujące prawidłowy oddech, rurki, kartka, tzw. „zupa”.

Ćwiczenia na ustniku i na kółeczku – bziuczenie oraz łączenie dźwięku w legatach.

Nauka prawidłowej koordynacji powietrza, ataku języka i palców.

Intonacja i technika.

Synchronizacja wszystkich elementów gry

Proste ćwiczenia pisane, rozróżnianie gry głośnej i cichej

Gra staccato i legato

LITERATURA

Utwory pisane I opracowane

Lutak – szkoła cz 1

J.Kolar – szkoła

cz 1

KLASA 2

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji

Doskonalenie oddechu - ćwiczenia na worku, rurkach i spirometrze.

Praca nad emisją dźwięku - ćwiczenia na kółeczku i ustniku.

Doskonalenie muskulatury - ust ćwiczenia p < f > p.

Doskonalenie płynności skali – gamy do 1-2 znaków

Artykulacji staccato i legato.

Pamięć muzyczna - czytanie a' vista.

Doskonalenie biegłości i precyzji palców.

Synchronizacja wszystkich elementów gry , doskonalenie umiejętności wydobycia dźwięku dbałość o ustabilizowaną , prawidłową sylwetkę

LITERATURA

Utwory pisane I opracowane

Lutak – szkoła cz 1

J.Kolar – szkoła cz 1

Szkoła gry na trąbce Wydawnictwo Toro pow-Moskwa

Hriestomatija cz 1, 2, 3

J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę

KLASA 3

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji

Doskonalenie oddechu - ćwiczenia na worku, rurkach i spirometrze.

Praca nad emisją dźwięku - ćwiczenia na kółeczku i ustniku.

doskonalenie muskulatury - ust ćwiczenia p < f > p.

zasady higieny osobistej i dbałości o instrument, ustnik i nuty

prawidłowa postawa ucznia przy grze,

bziuczenie na ustach, na ustniku (łączenie technik), gra melodii na ustach i ustniku,

powtarzanie melodii granej na pianinie

Stosowanie pomocy – rurki, worek , kółeczko, kartki papieru, spirometr

swobodne poruszanie się po dźwiękach w obrębie około półtorej oktawy; od g-c2

podstawowa umiejętność zgrania i synchronizacji w trakcie gry z akompaniamentem

synchronizacja wszystkich elementów gry
nauka gry z pamięci
technika oddechu, wydobywanie dźwięku, kształtowanie jego jakości i intonacji ,
rozwijanie muzykalności
Ćwiczenia techniczne
ćwiczenia oddechowe:
bez przyrządów
ze spirometrem
z workiem anestezyjologicznym
gra na samych wargach
gra na kółeczku
gra na ustniku
gra na ustniku z instrumentem
synchronizacja poszczególnych elementów gry- zadęcia, oddechu, palcówki.
wolna, ale pewna palcówka w obrębie dostępnej skali.
stosowanie dwóch podstawowych technik artykulacyjnych; staccato i legato.
ćwiczenia kształtujące dźwięk, budujące siłę i kondycję
wydobywanie dźwięku głośno lub cicho, oraz rozróżnienie poziomów dynamicznych
wykonywanie prostych schematów i podziałów rytmicznych wraz z umiejętnością ich realizacji w utworach
gamy durowe i pasaże do 2-3 znaków w obrębie do 2 oktav

Literatura

L. Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2

B. Ściełokow Etiudy

L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete

J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę

J. Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga

L. Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian

Ś. Balasarian Szkoła gry na trąbce

Wydawnictwo Toro pow-Moskwa Hriestomatija cz 1,
2, 3

J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę

Editio Musica Budapest Trombitamuzsika

KLASA 4

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji

doskonalenie umiejętności wydobywania dźwięku

dbałość o ustabilizowaną „prawidłową sylwetkę

doskonalenie słuchu harmonicznego

wspólne słuchanie muzyki solowej i zespołowej

dobra, automatyczna praca aparatu oddechowego

wpracowywanie skali w obrębie od g- e2

kształcenie bezproblemowej synchronizacji wszystkich elementów gry kształtowanie

dźwięku brzmienia i intonacji

rozwijanie biegłości gry

doskonalenie gry z akompaniamentem i na pamięć

nauka czytania a yista

rozwijanie muzykalności oraz wrażliwości muzycznej

doskonalenie technik artykulacyjnych

wpracowywanie umiejętności samodoskonalenia

realizacja coraz trudniejszych i różnorodnych motywów rytmicznych

Ćwiczenia techniczne

Ćwiczenia na samych wargach i ustniku

Stosowanie spirometru, worka
Ćwiczenia z kartkami papieru i słomką
Długie dźwięki, gra legato na alikwotach
Doskonalenie biegłości języka
Praca z metronomem
Praca ze stroicielem i fortepianem
Doskonalenie wszystkich elementów technicznych i muzycznych
W oparciu o gamy i pasaże durowe i molowe w obrębie około 2 oktaw Staccato i legato do 2-3 znaków , Doskonalenie oddechu -ćwiczenia na rurkach i spirometrze.
Praca nad emisją dźwięku -ćwiczenia na kółeczku i ustniku. Doskonalenie muskulatury - ust ćwiczenia p < f > p. Doskonalenie płynności skali-gamy
Artykulacji staccato i legato, długie dźwięki, ćwiczenia na sylabach 'tu' „ta”
Pamięć muzyczna - czytanie a'vista.

Literatura

Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2 B. Ściełokow Etiudy
L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete
J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę
J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga
L.Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian
Ś.Balasanian Szkoła gry na trąbce
Wydawnictwo Toropow-Moskwa Hriestomatija cz 1 2 3
J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę
Editio Musica Budapest Trombitamuzsika
J.Francl Fanfara
J Hook Sonata nr 1 i 2
P. Clodomir Etiudy Charakterystyczne
J. Bednarczyk Mały Koncert
J. Schwaen Kleines Scherzo
J. Vander Cook Spica
Don Luis Milan Trzy Pawany
J Butkiewicz Wybór etiud na trąbkę
V.Scelkow Młody Kawalerzysta
G.F.Handel Adagio and Marziale
Clifford P. Barnes Młody Artysta
Duety z Spielbuch fur Trompete
Duety ze Szkoły J. Kolarza cz 1i2
S.Lachowska Duety na Trąbki
Richard Jasiński – Blues & Boogie duety
Joseph Forestier – 12 duetów na trąbki
Kurt Janetzky – Duety na trąbkę
Jean Fransois Michel – Trio Album
John Wallace – 14 duetów na trąbki
Duety I tria ze Szkoły L.Lutaka
Duety ze szkoły A.Arba

KLASA 5

Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji
doskonalenie dźwięku i jego wydobycia
budowanie siły i kondycji
rozwijanie skali oraz umiejętności poruszania się po niej ,
doskonalenie technik dynamicznych, artykulacyjnych, doskonalenie intonacji nauka
słuchania i strojenia rozwijanie wszystkich elementów techniki gry rozwijanie
wrażliwości i estetyki gry

nauka gry z pamięci i gry akompaniamentem
Doskonalenie elementów emisji, dźwięku, oddechu z klasy II (spirometr, kółko,)
Doskonalenie techniki opalcowania
Doskonalenie staccata oraz legato bez języka również na etiudach i utworach.
Stopniowanie dynamiki z zachowaniem brzmienia.
Doskonalenie pamięci muzycznej, czytanie a'vista, labilność estradowa.
Ćwiczenia techniczne
gamy i pasaże durowe i molowe do 4-5 znakówgrane staccato i legato w różnym tempie i dynamice. Tercje, pasaże rozłożone
ćwiczenia oddechowe ze spirometrem z workiem z kartkami papieru ze słomką,
długie dźwięki w różnej dynamice
legata na alikwotach
gra na samych wargach,ustniku,łączenie tych sposobów
granie ze stroicielem i fortepianem
ćwiczenie z metronomem
doskonalenie wszystkich elementów technicznych i muzycznych
rozwijanie biegłości języka
Ćwiczenia przedęciowe na schematach
Doskonalenie strojenia kontroli i korekty podczas gry z akompaniamentem
Nauka umiejętności słyszenia harmonicznego
Umiejętność dopasowania artykulacyjnego do akompamiamentu

LITERATURA

L.Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2
B. Ściełokow Etiudy
L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete
J.B. Arban Sto elementarnych etiud na trąbkę
J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga
L.Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian
Ś.Balasanian Szkoła gry na trąbce
Wydawnictwo Toropow-Moskwa Hriestomatija czl 2 3
J Kalinowski Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę
Editio Musica Budapest Trombitamuzsika
J.Francl Fanfara
J Hook Sonata nr 1 i 2
P. Clodomir Etiudy Charakterystyczne
K. Bednarczyk Mały Koncert
L. Schwaen Kleines Scherzo Vander Cook -Spica
Don Luis Milan Trzy Pawany
J Butkicz -Wybór etiud
Młody Kawalerzysta
G.F.Handel Adagio and Marziale Clifford P. Barnes
Młody Artysta R. Louthe
1 Concertino de concours
R.Bernard Fitzgerald Suita Angielska
J. Porret Concertino nr 3
C. Franc Panis angelicus
GF.Haendel Marsz
V. Cook Sinus
Clifford P. Barnes Młody Geniusz, Młody Mistrz
G.Ph. Telemann Sonata
Duety z Spielbuch fur Trompete
Duety ze Szkoły J. Kolar cz 1i2

S.Lachowska Duety na Trąbki
Richard Jasiński – Blues & Boogie duety
Joseph Forestier – 12 duetów na trąbki
Kurt Janetzky – Duety na trąbkę
Jean Francois Michel – Trio Album
John Wallace – 14 duetów na trąbki
Duety I tria ze Szkoły L.Lutaka
Duety ze szkoły A.Arba
KLASA 6
Podstawy , warsztat oraz sposoby realizacji
kształtowanie szlachetnej barwy dźwięku
wyrabianie biegłości palców
budowanie i rozwijanie siły i kondycji
doskonalenie intonacji i strojenia
poszerzanie skali gry
doskonalenie umiejętności samodzielnej efektywnej pracy w domu
rozwijanie kreatywności ucznia
doskonalenie technik artykulacyjnych,dynamicznych
nauka czytania a vista
rozwijanie umiejętności gry z pamięci razem z akompaniamentem
praktyka estradowa
rozwijanie muzykalności i wrażliwości muzycznej
Zagadnienia warsztatowe.,sposoby realizacji
Doskonalenie zagadnień warsztatowych, technicznych z poprzednich lat:
brzmienie,
sprawność techniczna, intonacja.
Ćwiczenia oddechowe i na ustniku.
Artykulacje pośrednie i legato na utwórkach i etiudach.
Praca nad początkiem dźwięku na spirometrze
Doskonalenie różnorodnego staccato
Pamięć muzyczna, muzykalność i stabilność estradowa - śpiewanie materiału
nutowego
Doskonalenie strojenia, kontroli i korekty podczas gry
Nauka umiejętności słyszenia harmonicznego
Ćwiczenia techniczne
Gamy durowe i molowe, pasaże, tercje, gamy w progresji, schematy rytmiczne na
gamach – zwiększanie tempa. Ćwiczenia przedęciowe. Zagadnienia warsztatowe.
Doskonalenie zagadnień warsztatowych, technicznych z poprzednich lat: brzmienie,
sprawność techniczna, intonacja.
Ćwiczenia oddechowe , na ustach i na ustniku.
Artykulacje pośrednie i legato na utwórkach i etiudach.
Praca nad początkiem dźwięku na spirometrze
Doskonalenie staccato suwakowego.
Pamięć muzyczna, muzykalność - śpiewanie materiału nutowego
Doskonalenie strojenia kontroli i korekty podczas gry z akompaniamentem
Nauka umiejętności słyszenia harmonicznego
Literatura
L. Lutak Szkoła na trąbkę cz. 1 i 2
B. Ściełokow Etiudy
L.B. Arban yollstandige Schule fur Trompete
J.B. Arban Sto elementarnych
etiud na trąbkę

J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga
L.Kalinowski Zbiór tańców i melodii na trąbkę i fortepian
Ś.Balasanian Szkoła gry na trąbce
Wydawnictwo Toropow-Moskwa Hriestomatija czl 2 3
J Kalinowski
Transkrypcje utworów z 16-18 wieku na trąbkę
Editio Musica Budapest Trombitamuzsika
J.Francł Fanfara
J Hook Sonata nr 1 i 2
P. Clodomir Etiudy Charakterystyczne
L. Bednarczyk Mały Koncert
M. Schwaen Kleines Scherzo Vander Cook
Spica
Don Luis Milan Trzy Pawany
J Butkiewicz Wybór etiud na trąbkę
V.Scelkow Młody Kawalerzysta
G.F.Handel Adagio and Marziale Clifford
P. Barnes Młody Artysta
R. Louthe 1 Concertino de concours
R.Bernard Fitzgerald Suita Angielska J.
Porret Concertino nr3
C. Franc Panis angelicus
GF.Haendel Marsz
V. Cook Sinus
Clifford P. Barnes Młody Geniusz, Młody Mistrz
G.Ph. Telemann Sonata
[asy trumpet solos or duets Amsco Music Publishing Com pany 1960 Paul Heyne
Moderne trompeter
Borst Rudolf Scale exercises for Trum pet
Bor Kalman Szkoła gry
Claude Gordon Szkoła gry
• Valek Sonata Eroico
P. Hindemith Sonata
R. Walentino Sonata
A. Diabelli Sonatina
Kurpiński Cayatina
Duety z Spielbuch fur Trompete
Duety ze Szkoły J. Kolar cz 1i2
S.Lachowska Duety na Trąbki
Richard Jasiński – Blues & Boogie duety
Joseph Forestier – 12 duetów na trąbki
Kurt Janetzky – Duety na trąbkę
Jean Fransois Michel – Trio Album
John Wallace – 14 duetów na trabki
Duety I tria ze Szkoły L.Lutaka
Duety ze szkoły A.Arba
Studia orkiestrowe

Działania podejmowane przez nauczyciela w obszarze opanowania podstawowych umiejętności gry na instrumencie muszą być powiązane w pewien logiczny ciąg. Nowy materiał nauczania powinien bazować na umiejętnościach już zdobytych oraz wprowadzać nowe elementy techniczne, pozwalające na rozwój ucznia. Należy zwrócić uwagę na

atrakcyjny dla ucznia dobór repertuaru i zachować odpowiednie proporcje między materiałem ćwiczeniowym, na którym uczeń zdobywa umiejętności ruchowo – wykonawcze i materiałem „repertuarowym”, na którym uczeń przyswaja sobie obok umiejętności technicznych także umiejętności interpretacyjno – wykonawcy

3. Ukierunkowanie ucznia do samodzielnej pracy nad problemami

Uczeń:

Uczeń rozumie i potrafi realizować w domu wskazówki nauczyciela,

Realizuje indywidualnie i zespołowo zadania artystyczne na instrumencie.

Poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji ,potrafi samodzielnie kontrolować intonację, rytm i jakość dźwięku.

Prezentuje umiejętności i postępy w grze na instrumencie

Uczeń:

- zna i stosuje metody ćwiczenia w domu,

- wykształcił umiejętność systematycznego ćwiczenia i korekty błędów,

- rozwiązuje problemy poprzez realizowanie wskazówek nauczyciela.

- samodzielnie wdraża założenia opracowanego z pedagogiem planu pracy nad utworem,

- zna metody ćwiczenia i sposoby ich praktycznego zastosowania,

samodzielnie odczytuje prosty tekst nutow

kontroluje na bieżąco jakość dźwięku, intonację i rytm.

Sposoby realizacji celu :

Na każdym etapie nauki uczeń podczas lekcji dokonuje samooceny zrealizowanych zadań w domu. Nauczyciel dokonując omówienia objaśnia mu mocne i słabe strony realizacji Przedstawia sposoby i ćwiczenia niezbędne do poprawy wykonywanych zadań

Stopniowo, w miarę rozwoju i zaawansowania umiejętności ucznia pozostawia mu coraz więcej swobody w sposobach pracy nad zadaniem materiałem.

4. Przygotowanie ucznia do występów solowych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej .

Pracuje nad swoją labilnością emocjonalną.

Uczestniczy jako solista w audycjach, koncertach, konkursach ,przesłuchaniach i warsztatach mistrzowskich.

Kształci swoją pamięć muzyczną ,i koncentrację niezbędną przed i podczas występu.

Potrafi prawidłowo ocenić swoją prezentację

Uczeń:

- zna i stosuje zasady zachowania się na estradzie oraz kryteria doboru ubioru,

- współpracuje z pianistą - akompaniatorem lub nauczycielem (grając w duetach),

- realizuje proste założenia muzyczne, dotyczące artykulacji, dynamiki i ogólnego wyrazu artystycznego

- opanował sposoby koncentracji w trakcie występu,

- poznał i stosuje różne techniki zapamiętywania utworów,

- zdobył praktykę estradową,

- realizuje na estradzie założenia muzyczne (artykulację, dynamikę, dba o jakość i estetykę dźwięku oraz ogólny wyraz artystyczny).

Sposoby realizacji celu:

- uczeń otrzymuje od nauczyciela szczegółowe instrukcje dotyczące występu – sposobu zachowania się na estradzie oraz ubioru,

- nauczyciel organizuje uczniowi „próbne” występy w klasie. Po każdym występie omawia z uczniem stopień zrealizowania przez niego założeń muzycznych i udziela wskazówek do dalszej pracy,

- nagrywanie występów – to forma pozwalająca uczniowi dokładnie obejrzeć

i przeanalizować swój aparat gry, zachowanie się na estradzie oraz ocenić stopień zrealizowania celów artystycznych,

- nauczyciel kształci umiejętność współpracy ucznia z pianistą – akompaniatorem
- nauczyciel od początku edukacji stopniowo zapoznaje ucznia z różnymi technikami zapamiętywania utworów.

III. FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ, ROLA I KRYTERIA OCENY UCZNIĄ

Sposób oceniania ma wpływ na stosunek ucznia do przedmiotu, a więc także na efektywność nauczania. W opinii nauczycieli ocenianie kształtujące motywuje dzieci do dalszej, skutecznej nauki. Należy docenić wszelką aktywność ucznia oraz wziąć również pod uwagę wysiłek wkładany przez niego w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć artystycznych.

Do najważniejszych kryteriów oceny należy zaliczyć:

- stopień spełnienia wymagań edukacyjnych w danym roku nauki (postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych, muzycznych),
- pilność i systematyczność ucznia w nauce,
- jakość wykonań artystycznych.

Formy sprawdzania:

- popisy (audycje klasowe, sekcyjne, szkolne, pozaszkolne, koncerty),
- przesłuchania,
- egzaminy,
- przesłuchania CEA o różnym zasięgu,
- konkursy (szkolne, regionalne, ogólnopolskie, międzynarodowe),
- dokonywanie nagrań z występów ucznia i analizowanie stopnia zrealizowanych przez niego założeń artystycznych.

Ponadto ocenie przez pedagoga podlega również:

- stopień przygotowania się ucznia do zajęć (sprawdzenie pracy domowej),
- bieżąca praca ucznia podczas zajęć .

Czynnikiem motywującym do intensywnej pracy może być stosowanie przez pedagoga różnego systemu nagród, np. za dobrze przygotowaną lekcję - naklejka lub ocena cząstkowa.

Szczegółowe zasady oceniania uczniów określa Wewnętrzny System oceniania (WSO).

Pracę ucznia ocenia się według następujących kryteriów:

- ocenę celującą otrzymuje uczeń, będący laureatem konkursów i przesłuchań, prezentuje grę bezbłędną muzycznie i technicznie oraz ciekawą artystycznie. Ponadto wykazuje się nienaganną i wzorową postawą w zakresie kultury osobistej oraz poszanowania instrumentów i mienia szkolnego,
- ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który prezentuje grę bezbłędną technicznie i muzycznie, opanował zakres materiału obowiązujący w danej klasie wykonał program w całości z pamięci,
- ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował materiał nauczania danej klasy według obowiązującego programu, i prezentuje grę poprawną technicznie i muzycznie,
- ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykonał program z niedociągnięciami muzyczno–technicznymi, intonacyjnymi i pamięciowymi, lecz opanował grę na instrumencie umożliwiającą postępy w dalszej nauce przy systematycznej pracy,
- ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum programowego w danej klasie, jego wykonanie utworów charakteryzuje się brakami techniczno–muzycznymi, jednak nie wykluczającymi postępów przy dalszej systematycznej pracy,

• ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum materiału przewidzianego w programie nauczania danej klasy oraz nie rokuje nadziei na dalszy rozwój muzyczny – artystyczny nawet przy intensywnej pracy.

Uczeń wykonuje program egzaminacyjny z pamięci. W przypadku niespełnienia tego wymagania jego ocenę obniża się o jedną notę niżej.

IV. ELEMENTY KONIECZNE I UZUPELNIAJĄCE POMOCNE W REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

W procesie kształcenia na instrumentach dętych (trąbka) wykorzystuje się przyrządy stymulujące i kontrolujące prawidłowy oddech. Proste rurki, spirometry różnych konstrukcji, ustniki otwarte, przyrządy antydociskowe itp. Szkoła powinna posiadać odpowiednie instrumentarium niezbędne do realizacji treści zawartych w programie. Instrumenty mniejsze o lekkiej wadze (również plastikowe) przydatne w nauce uczniów pierwszych klas cyklu sześcioletniego. Uczeń powinien posiadać instrument do ćwiczeń w domu.

Salę powinny być wyposażone w pomoce dydaktyczne, m.in. pulpity, krzesła, lustro.

V. EFEKTY KSZTAŁCENIA NA KONIEC NAUKI W SZKOLE I STOPNIA

Uczeń:

- zna historię swojej dziedziny artystycznej, szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów,

- przestrzega zasad kultury, etyki, prawa autorskiego oraz innych przepisów prawa związanych z ochroną dóbr kultury,

- posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym, zna związki między swoją i innymi dziedzinami sztuki,

- prezentuje swoje dokonania

- uczestniczy w życiu kulturalnym

- zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju

- kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną,

- podejmuje inicjatywy wynikające z rozwijania pasji muzycznej,

- publicznie prezentuje swoje dokonania artystyczne,

- realizuje indywidualnie i zespołowo zadania oraz projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności

- pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc współodpowiedzialność za efekt końcowy tej pracy

- komunikuje się i współpracuje z członkami zespołu,

- gra na instrumencie, posługując się prawidłowo aparatem gry,

- czyta nuty ze zrozumieniem w zakresie umożliwiającym mu wykonanie a vista nieskomplikowanych utworów muzycznych,

-

wykorzystuje umiejętności i wiedzę ogólnomuzyczną w zakresie niezbędnym do zrozumienia i wykonywania utworów,

- świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych,

- realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem,

- ocenia jakość wykonywanych zadań,

- buduje relacje oparte na zaufaniu,

- prezentuje postawę proaktywną,

- organizuje swoją pracę indywidualną,

- systematycznie rozwija swoje umiejętności,

- wykorzystuje techniki informacyjne i komunikacyjne,

- przewiduje skutki podejmowanych działań, konsekwentnie dąży do celu
- stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem